

Lausunnon antaminen asiassa Vaasan hallinto-oikeus 1010/2025, valitus ympäristötarkastajan viranhaltijapäätöksestä 26.6.2025 § 6/2025

RYJA 11.09.2025 § 123
180/11.01.02/2025

Vaasan hallinto-oikeus on pyytänyt Pälkäneen kunnan ympäristötarkastajalta lausuntoa Pirkanmaan ELY-keskuksen tekemästä valituksesta, joka koskee päätöstä § 6/2025 (26.6.2025) PajuCNielu Oy:n koeluonteisesta toiminnasta. Valitus on jätetty 28.7.2025 ja se koskee ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaisen ilmoituksen käsittelyä.

Valituksessa ELY-keskus esittää, että päätös on lainvastainen muun muassa puutteellisten lähtötietojen, riittämättömien määräysten, puutteellisten perustelujen sekä virheellisen menettelyn vuoksi. Lisäksi ELY-keskus kyseenalaistaa ilmoitusmenettelyn soveltuvuuden ja esittää, että toiminta saattaa edellyttää ympäristölupaa tai Ruokaviraston erillistä lupaa.

Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on laatinut asiassa lausunnon, jossa perustellaan päätöksen lainmukaisuus, ilmoitusmenettelyn soveltuvuus ja annetut määräykset ympäristönsuojelun näkökulmasta.

Lausunto tulee toimittaa Vaasan hallinto-oikeuteen viimeistään 17.9.2025, ensisijaisesti sähköpostitse osoitteeseen vaasa.hao@oikeus.fi. Lausunnossa tulee ilmoittaa asian diaarinumero 1010/2025.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 28 §

Valmistelija

Elina Heinonen, ympäristötarkastaja
p. 040 829 1178, elina.heinonen@palkane.fi

Esitys

Johtava rakennustarkastaja Arttu Jokinen

Rakennus- ja ympäristöjaosto antaa asiassa seuraavan lausunnon:

Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on 26.6.2025 hyväksynyt PajuCNielu Oy:n ilmoituksen ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaisesta koeluonteisesta toiminnasta. Toiminta koskee puhdistamolietteen fermentointia ja sen hyödyntämistä peltoviljelyssä.

Pirkanmaan ELY-keskus on jättänyt valituksen päätöksestä ja vaatinut sen kumoamista sekä toiminnan keskeyttämistä.

Päätöksen valmistelu ja lähtötiedot

Päätös on perustunut hakijan toimittamiin tietoihin ja täydennyksiin. Ilmoituksessa on kuvattu materiaalien alkuperä, käsittelymenetelmä, levitysalue ja seuranta. Päätöksessä on annettu määräykset, jotka ohjaavat toimintaa ympäristönsuojelulain ja nitraattiasetuksen mukaisesti.

ELY-keskuksen esittämät puutteet liittyvät osin hakijan toimittamien tietojen tarkkuuteen, mutta viranomaispäätöksessä on huomioitu nämä seikat määräyksin, kuten haitta-aineiden testaus ja levitysrajoitukset.

Koetoiminnan ensisijaisena tarkoituksena on tutkia käytettävän hygienisointimenetelmän tehokkuutta ja turvallisuutta puhdistamolietteen käsittelyssä ja sen sisältämien haitta-aineiden ja patogeenien

vähentämisessä ennen mahdollista hyödyntämistä. Mikäli koetoiminnan perusteella menetelmä todetaan onnistuneeksi se voi mahdollistaa uudenlaisen ja kustannustehokkaan hygienisointitavan.

Lausuntojen pyytäminen ja kuuluttaminen

Ilmoituksen käsittelyssä ei pyydetty lausuntoja eikä kuulutettu, koska toiminta on ajallisesti ja määrällisesti rajattua, eikä sen katsottu olennaisesti vaikuttavan yleisiin tai yksityisiin etuihin. Tämä menettely on linjassa ympäristönsuojelulain 119 §:n ja hallintolain 44 §:n kanssa.

Koetoiminnan luonne ja ympäristölupavelvollisuus

Pirkanmaan ELY-keskus kyseenalaistaa, onko kyseessä ympäristölupavelvollinen toiminta, ja esittää, että päätöksessä ei ole riittävästi perusteltu, miksi asia on käsitelty ympäristönsuojelulain 119 §:n mukaisena koeluonteisena toimintana.

Ympäristönsuojelulain 119 §:n mukainen ilmoitusmenettely on tarkoitettu tilanteisiin, joissa toiminta on luonteeltaan lyhytaikaista, rajattua ja kokeellista. Tällainen toiminta voi liittyä esimerkiksi uuden menetelmän, teknologian tai prosessin testaamiseen, jonka vaikutuksia ympäristöön halutaan arvioida ennen mahdollisen laajemman toiminnan aloittamista.

Ilmoitusmenettelyä sovelletaan silloin, kun toiminta ei aiheuta merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa, eikä sen vaikutukset ulotu laajasti ympäristöön tai ihmisiin. Lisäksi toiminnan tulee tapahtua rajatulla alueella ja sen tulee olla määrällisesti vähäistä. Menettely ei sovellu tilanteisiin, joissa kyse on ammattimaisesta tai laitospäisestä jätteen käsittelystä, jotka kuuluvat ympäristölupamenettelyn piiriin.

PajuCNielu Oy:n toiminta täyttää nämä edellytykset, sillä kyseessä on ajallisesti rajattu kokeilu (touko–joulukuu 2025), jossa käsitellään pieniä määriä puhdistamolietettä (10 m³). Fermentointi tapahtuu suljetussa altaassa, ja levitysalue on rajattu noin 1–1,5 hehtaarin kokoiseksi. Toiminnan tarkoituksena on testata hygienisointimenetelmän soveltuvuutta puhdistamolietteen hygienisointiin ja toiminnasta laaditaan raportti viranomaiselle kokeen päätyttyä.

Näiden seikkojen perusteella ilmoitusmenettely on ollut asianmukainen ja lain mukainen tapa käsitellä kyseinen koetoiminta.

ELY-keskuksen esittämät huomiot päätöksessä annettujen määräysten puutteellisuudesta

ELY-keskus on valituksessaan esittänyt, että päätöksessä ei ole riittävästi määräyksiä puhdistamolietteen alkuperän ja laadun varmistamiseksi eikä koetoiminnan lopettamisen osalta.

Puhdistamolietteen alkuperän ja laadun osalta on todettava, että ilmoituksen jättämishetkellä lietteen tarkka alkuperä (puhdistamo) ei ollut vielä vahvistettu. Tämän vuoksi päätöksessä on annettu määräys, jonka mukaan fermentoidusta lietteestä tulee tutkia ravinteet, hygieeninen laatu (*Escherichia coli* ja *salmonella*) sekä haitallisten metallien pitoisuudet ennen levitystä. Tämä varmistaa, että lietteen laatu ja turvallisuus arvioidaan ennen sen hyödyntämistä, ja että mahdolliset ympäristöriskit voidaan hallita. Määräys tukee ympäristönsuojelulain 6 §:n ja 7 §:n yleisiä periaatteita pilaantumisen ehkäisemisestä ja varovaisuusperiaatteesta.

Koetoiminnan lopettamisen osalta päätöksessä on annettu määräyksiä, jotka ohjaavat toiminnan hallittua päättämistä. Päätöksessä edellytetään, että toiminnasta on pidettävä kirjaa ja laadittava loppuraportti, jossa

esitetään koetoiminnan toteutus, seurantojen tulokset ja arvio menetelmän soveltuvuudesta. Lisäksi päätöksessä on määrätty, että poikkeuksellisista tilanteista on ilmoitettava viranomaiselle, ja että haittojen tai vaarojen ilmetessä toiminta on keskeytettävä.

Lannoitelain mukainen lupa ja viranomaisen arviointivelvollisuus

Pirkanmaan ELY-keskus on valituksessaan tuonut esiin, että fermentoitu puhdistamoliete ei kuulu lannoitevalmisteasetuksen hyväksytyihin käsittelymenetelmiin, ja että toiminta saattaa edellyttää lannoitelain (711/2022) 18 §:n mukaista lupaa Ruokavirastolta.

Ympäristönsuojeluviranomaisena on perusteltua todeta, että vaikka ympäristönsuojelulain 119 §:n mukainen ilmoitusmenettely on ollut muodollisesti oikea, päätöksenteossa olisi tullut arvioida, kuuluuko toiminnassa käytettävä fermentoitu puhdistamoliete lannoitelain mukaisiin hyväksytyihin käsittelymenetelmiin. Mikäli käytetty menetelmä ei ole hyväksytty, toiminnanharjoittajalla on velvollisuus hakea erillinen lupa Ruokavirastolta ennen valmisteiden levittämistä ympäristöön.

Lannoitelain 18 § mahdollistaa poikkeuslupan myöntämisen tutkimus- ja kehitystarkoituksiin tehtäviin kokeisiin, jotka suoritetaan muualla kuin tutkimuslaitoksissa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa se, ettei kokeesta arvioida aiheutuvan todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ympäristölle tai terveydelle, ja että koe suoritetaan valvotuissa oloissa rajoitetulla alueella.

Vaikka päätöksessä ei ole erikseen käsitelty lannoitelain soveltuvuutta, toiminnan rajattu luonne, määräykset hygienisoinnista ja levityksestä sekä raportointivelvoite tukevat sitä, että toiminta voidaan toteuttaa turvallisesti. Jatkossa vastaavissa tapauksissa on kuitenkin suositeltavaa sisällyttää arvio lannoitelain 18 §:n soveltuvuudesta päätöksen perusteluihin ja tarvittaessa ohjata toiminnanharjoittajaa hakemaan lupa Ruokavirastolta.

Nitraattiasetuksen vaatimukset

Pirkanmaan ELY-keskus on valituksessaan tuonut esiin, että päätöksessä ei ole riittävästi määräyksiä, joilla varmistettaisiin fermentointialtaan täyttävän nitraattiasetuksen (1250/2014) vaatimukset. Erityisesti ELY-keskus viittaa asetuksen 7 §:n velvoitteisiin ja 2 §:n tavoitteisiin, jotka koskevat ravinteiden hallintaa, vesien suojelua sekä lannan ja lannoitevalmisteiden asianmukaista varastointia ja käyttöä.

Ympäristönsuojeluviranomaisena on perusteltua todeta, että päätöksessä annetut määräykset fermentointialtaan rakenteesta, sijoittelusta ja käytöstä ovat olleet yleisluonteisia, eikä niissä ole erikseen viitattu nitraattiasetuksen yksityiskohtaisiin vaatimuksiin. Fermentointi kuitenkin tapahtuu suljetussa, tiivistetyssä altaassa, mikä osaltaan tukee ravinteiden hallintaa ja ympäristönsuojelua. Toiminnassa myös huomioidaan vesistöjen suojavyöhykkeet ja päätöksessä on kielletty käsitellyn lietteen levittäminen pohjavesialueelle.

Vaikka päätöksessä ei ole erikseen viitattu nitraattiasetukseen, määräysten tarkoituksena on ollut varmistaa ympäristönsuojelun kannalta turvallinen toteutus. Viranomaisvalvonta seuraa toiminnan toteutusta asetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Johtopäätös

Pälkäneen kunnan ympäristötarkastajan päätös PajuCNielu Oy:n koeluonteisesta toiminnasta on perustunut saatavilla olleisiin tietoihin, viranomaiselle toimitettuihin täydennyksiin sekä ympäristönsuojelulain 119

§:n mukaiseen ilmoitusmenettelyyn. Päätöksessä on annettu määräykset, jotka ohjaavat toimintaa ympäristönsuojelun kannalta turvallisesti ja hallitusti.

Päätöksessä on määrätty muun muassa lietteen analysoinnista ennen levitystä, suojavyöhykkeiden noudattamisesta, levityksen rajoittamisesta pohjavesialueilla sekä toiminnan keskeyttämisestä poikkeustilanteissa. Lisäksi toiminnasta on edellytetty kirjanpitoa ja loppuraporttia, mikä tukee viranomaisvalvontaa ja toiminnan läpinäkyvyyttä.

Rakennus- ja ympäristöjaosto katsoo, että päätöksessä on riittävällä tavalla huomioitu lainsäädännön ja muiden sovellettavien säädösten vaatimukset.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.